

'Aan het eind van je levenswandel zal niet gevraagd worden hoeveel maal je de Vierdaagse van Nijmegen hebt gelopen, maar wat je voor je medewandelaars hebt betekend.'

Met deze inmiddels beroemde woorden leidde marsleider Van Dongen in 1981, op de zondag voorafgaand aan de 65^e editie van de Nijmeegse Vierdaagse, de Vierdaagsemis in. Het bleek een Vierdaagse van records te worden. Nog nooit waren er zo veel deelnemers, nog nooit waren er zo weinig uitvallers. En nog nooit was het zo nat geweest. De intocht van de Vierdaagse op vrijdag 24 juli 1981 is de geschiedenis ingegaan als een van de natste intochten ooit. Het werd die dag niet warmer dan 13 graden en er viel meer dan 16 millimeter regen in amper acht uur tijd. De zon liet zich de hele dag niet zien. De donkergrijze wolken waren tekenend voor de bedompte sfeer die er die dag in Nijmegen hing.

Deel 1

1

Vrijdag 24 juli 1981, 6:37 uur

In de vroege ochtend vindt een wandelaar langs de oever van de Waal, zo'n 6 km westwaarts van de Waalbrug richting Ewijk vlak bij het Grindgat, het lichaam van een jongeman. Hij is naakt en ligt op zijn buik, half op de kant. Zijn rug vertoont kleine ronde wonden. Aan zijn rechterpols zit een brede leren riem. Zijn bovenlijf ligt op het dijkje, zijn witte billen steken net boven het water uit en vertonen blauwe plekken. De hond van de wandelaar verbreekt de stilte, dribbelt rond het lichaam, snuffelt aan het hoofd en springt blaffend heen en weer. De miezerige regen vormt kleine kringen in de rivier en golfjes klotsen tegen het levenloze lichaam aan. In de verte klinkt het ruisen van het vroege ochtendverkeer dat over de brug raast. De bomen op de dijk deinen zachtjes heen en weer in de wind.

De wandelaar kijkt vanonder zijn bruine regenhoedje om zich heen, aarzelend wat te doen. Als in de verte een auto nadert, klautert hij snel de dijk op, houdt de auto aan en vraagt de bestuurder de politie te alarmeren.

6:45 uur

Agent Jan Vos wil net een slok van zijn dampende koffie nemen, als wachtmeester De Wit de kamer in stormt.

'Vos!' schreeuwt hij.

De Wit kijkt met zijn typerende loensende ogen de kamer in.

'Hier De Wit, ik zit hier', roept Vos vanuit zijn favoriete hoekje rechts naast de deur. Vos wil altijd het overzicht hebben in een ruimte, in welk vertrek hij ook zit. Hij heeft wat eigenaardigheden waar binnen het korps nog weleens lacherig over wordt gedaan. Het doet hem niet veel, hij wil nu eenmaal de controle hebben, altijd en overal.

'Vos, er ligt een dooie in de Waal, vlak bij het Grindgat. Je moet er direct naartoe. Jansen en Braafheid zijn bij die inbraak bezig, Janssen met dubbel s en Van Herrewijn zitten in het ziekenhuis voor die vechtpartij in de Molenstraat en de rest

loopt op het Vierdaagseparcours. Zorg er in ieder geval voor dat de hele boel wordt afgezet, dan regel ik dat er zo snel mogelijk versterking komt.'

Vos neemt een grote teug van zijn koffie en brandt zijn lippen en gehemelte, waarop hij vloekt. Hij dendert het politiebureau uit en stapt in zijn dienstwagen. Met gierende banden en de zwaailichten aan schiet hij van de parkeerplaats.

Hij raast door de stad, langs het Kronenburgerpark, schiet door rood en rijdt met een noodgang via de Tunnelweg en de Marialaan richting de Industrieweg. Gelukkig is het nog rustig op deze bijzondere vrijdag.

Vos baalt. Liever was hij vandaag vrij geweest, zodat hij zijn kersverse vriendinnetje vanmiddag op de Via Gladiola had kunnen binnenhalen. Maar nee, juist vandaag én de rest van het weekend heeft hij de vroege diensten. Met een beetje pech mist hij hierdoor de binnenkomst. Met nog meer pech kan hij 's avonds niet eens een biertje drinken, omdat zijn diensten steevast uitlopen.

En dan dit. Een lijk in de Waal. Vast weer een of andere dronken student die vanaf de Waalkade het water in is geflikkerd en door de stroming is meegevoerd.

Volkomen in gedachten rijdt Vos de Westkanaaldijk voorbij.

'Verdomme!' roept hij uit.

Hij trapt op de rem, steekt de auto achteruit de berm in en draait de wagen. Hij slaat linksaf, de Westkanaaldijk op, en ziet in de verte een man met een bruin vissershoedje driftig gebaren. Er springt een witte labrador luid blaffend om de man heen.

Vos gooit de auto in de berm, zucht eens diep en stapt uit.

'Goedemorgen, meneer. U heeft melding gemaakt van een lichaam in de rivier?'

'Ja, dat wil zeggen, ik heb een passerende automobilist gevraagd de politie te bellen. Hij ligt daar beneden aan de dijk in het water! Niet in het Grindgat, maar aan de andere kant. Het is die jonge schrijver volgens mij, Maenhout. Kijk, ik hou van poëzie en zo en zijn boek staat vol met mooie gedichten. Ik ken hem dus, nou ja, kennen, ik ken zijn werk en daarom herkende ik hem eigenlijk direct.'

'En seks komt erin voor. Heel veel seks,' gromt Vos.

'Eh ja..., er komt ook seks in voor. Maar dat is voor mij niet het belangrijkste. De poëzie, hè. Ik was laatst bij een signeursessie van Maenhout. Aardige jongen. Eeuwig zonde dat hij nu dood is.'

‘Laten we eerst maar even gaan kijken waar hij ligt en of het überhaupt Maenhout is. Blijft u achter mij alstublieft om geen sporen te wissen. En bind die hond even aan een boom, wilt u?’

Vos loopt de dijk af, glijdt uit en komt twee meter lager tot stilstand. Onder de modder stapt hij verder, richting het lichaam dat hij aan de oever ziet liggen. De man zit onder de verwondingen en is geboeid. Althans, hij heeft een leren riem met een soort ketting om zijn pols. Geen bezopen student dus, denkt Vos.

7:08 uur

Vos knielt bij het lichaam en kijkt in het blauw aangelopen gezicht. Een fijn gezicht, met hoge jukbeenderen en een kuiltje in de kin. Een mooie jongen, Vos herkent hem direct als de jonge schrijver Johan Maenhout. Hij heeft veel gelezen over het debuut van de jongeman. Het is bijzonder goed ontvangen in de Randstad. In Nijmegen en omgeving waren de reacties wisselend.

Vos buigt zijn hoofd om de hals van Maenhout te bekijken. Direct vallen hem de wurgplekken op. Hij voelt even licht aan de nek en schrikt dan op.

Ondanks de kou en het water voelt het lichaam warm aan.

Wanneer er een zucht ontsnapt uit het lichaam vloekt Vos en deinst achteruit. De man met het bruine vissershoedje is de dijk op gesprint na de vloek van Vos. Zijn hoedje is van zijn hoofd gevlogen en dobbert in een modderige plas.

Vos vermant zich en voelt nogmaals in de hals van de jongeman. Hij voelt een zeer zwakke hartslag, trekt het lichaam van Maenhout uit het water en draait hem op zijn rug. Hij legt zijn jas over de romp en rent terug naar de auto om De Wit op te roepen.

‘De Wit, Vos hier. Ik heb met spoed een ambulance nodig! De man leeft nog!’

‘Wat? Het lijk is geen lijk?! Godver... ik stuur direct een ambulance. Janssen met dubbel s en Van Herrewijn zijn al onderweg en er zijn inmiddels twee rechercheurs opgetrommeld die ook jouw kant op komen.’

‘Goed, ik ga nu terug, de man moet bijkans onderkoeld zijn. Het is trouwens Maenhout, die schrijver.’

‘Oké, duidelijk, over en uit.’

‘Over en uit.’

Vos pakt uit de achterbak een stel dekens en glibbert de dijk weer af naar Maenhout. Een van de dekens spreidt hij uit over het gras, waarna hij Maenhout op het kleed legt. Twee dekens wikkelt hij om zijn benen en eentje om zijn romp. In de verte hoort hij de sirene van de ambulance al. Vast een ambulance die van het parcours is weggeroepen, anders zou hij nooit zo snel zijn.

Vos gaat zitten, schuift zijn benen onder de schouders van Maenhout en wrijft hem zo goed als kan warm. Hij hoopt maar dat de ambulance op tijd zal zijn.